

קריאה ביקורתית

רקע

לפניכם קטעים ממאמר, ושאלות. לאחר שתקראו את הקטעים, תביעו את דעתכם על הדברים בעזרת שאלות.

- איך תוכלו לגבש את העמדה (הדעה) שלכם?
- כיצד תדעו אם יש צדק בטענות של המאמר?
- איך תוכלו לדעת את החשיבות של המאמר?

הפעילות

1 לפניכם קטעים ממאמר, שכתב פרופסור עמוס רולידר. שם המאמר הוא: **כמה אלימות יש בבית הספר של הילד שלכם?** המאמר קורא לפרסם את מצב האלימות הקיים בכל בית-ספר.

2 קראו את המאמר, וענו על השאלות שאחריו.

כמה אלימות יש בבית הספר של הילד שלכם?

מה אנחנו באמת יודעים על כמויות האלימות, ההצקה ומעשי הבריונות בבית-הספר ובגן של הילדים שלנו? פרופ' עמוס רולידר קורא למשרד החינוך לקחת אחריות, לאסוף נתונים מכל מוסד חינוכי ולפרסם בכל שנה את מדד מוגנות הילדים* בכל מוסד. מה דעתכם?

מעשי הבריונות והוונדליזם ותחושות המוגנות של הילדים בגנים ובבתי הספר – שיאספו לפחות אחת לשנה על ידי גורם חיצוני, בלתי תלוי (אובייקטיבי) ומשולל אינטרסים*, יהיו בסיס ל"תו תקן" אחיד לכל מוסדות החינוך בארץ. [...]

העובדה כי נתוני האלימות בכל בית ספר ומוסד חינוכי יהיו זמינים ושקופים* עשויה להוות גורם מדרבן לצוות החינוכי לפעול ביתר שאת למען הבטחה שוטפת של רמת מוגנות מיטבית לתלמידים לאורך זמן. המרוויחים הגדולים ממהלך כזה הם התלמידים, אשר יוכלו סוף סוף ליהנות מסביבת לימודים נעימה ונטולת אלימות המאפשרת להם ללמוד בהנאה וללא חשש.

אני משוכנע כי למהלך כזה יהיו, מסיבות מובנות, לא מעט מתנגדים מקרב הממסד החינוכי והפוליטי, החוששים כי רבים ישתמשו בנתונים בכדי לנגח* אותם ואת עבודתם. חשש זה אמנם אינו לגמרי משולל יסוד*, אך הוא בטל בשישים* לעומת היתרונות העצומים שבציודו ובראשם הפיכתם של מוסדות החינוך בארץ למקומות בטוחים יותר לילדי ישראל. זוהי חובתנו להם.

נתוני האלימות היציבים על מערכת החינוך, כפי שדווחו בשני העשורים האחרונים בסקרים שנערכו על ידי מספר חוקרים מהאקדמיה ונתונים שפורסמו על ידי משרד החינוך, מובילים למסקנה העצובה והמצערת כי לא פחות ממחצית מתלמידי בתי הספר היסודיים בישראל חשופים להצקות פוגעות, לבריונות ולאלימות מצד חבריהם.

המציאות העגומה היא שחלק גדול מהילדים כבר בקומם בבוקר, בטרם צאתם לבית הספר או לגן, חוששים שמא יהיו קורבן למעשי התעמרות שונים מידי תלמידים אחרים בדרכם אל ומבית הספר ובין כתלוי. חשש זה מלווה אותם למעשה במשך כל היום ומשפיע לרעה על תחושת מוגנותם ועל רצונם לחזור למחרת לעוד יום לימודים בגן או בבית הספר. [...]

תו תקן* לאלימות במוסדות

ברצוני לטעון כאן כי הגיע העת שנתוני האקלים החברתי השורר בכל מוסד חינוכי בארץ יהיו זמינים לכל הורה שילדיו נמצאים במערכת החינוך. נתונים אלה, מן הראוי שיכללו עובדות מספריות אובייקטיביות על רמת ההצקה, האלימות,

על-פי מדריך להוראה: כמה אלימות יש בבית הספר של הילד שלכם?

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3531404,00.html>

* מילון למילים מן המאמר

מָדָד מוּגָנוּת הַיְלָדִים – עד כמה בית-הספר הוא מקום בטוח ומוגן לילדים

תו תקן – אישור שנותנים למוצר, אשר נבדק ועמד בדרישות של איכות ושל בטיחות

אִינְטֵרְסִים – הגורם (פרופסור עמוס רולידר) לא יזכה לדבר בזכות פרסום נתוני האלימות.

שְׁקוּפִים – ידועים לכולם ולא מוסתרים

לְנַגַּח – להתקיף ולבקר

אִינוּ מְשׁוּלָל יְסוּד – זה כן עלול לקרות.

בְּטָל בְּשִׁישִׁים – יש לו השפעה קטנה מאוד.

שאלות

1 בסוף המאמר כתוב על הכותב של המאמר:
פרופ' עמוס רוליזר, אבא לשלושה, מומחה מוסמך בניתוח התנהגות וראש המכון לחקר ולמניעה של קשיי התנהגות ילדים בסביבות חינוכיות.

• מה דעתכם: האם הכותב הוא בעל ידע בתחום מניעת האלימות?

2 מהי המסקנה של הכותב?

3 מה דעתכם: האם המסקנה של הכותב הגיונית, וקשורה לנתונים שהוא מציג? מדוע?

4 האם המאמר מציג את הצדדים השונים של הבעיה? הסבירו.

5 מה דעתכם: האם הפתרון שהמאמר מציע נראה לכם הגיוני ומעשי? מדוע?

6 מה דעתכם: האם נושא המאמר חשוב? הסבירו.

7 האם אתם מסכימים עם הכותב? מדוע?

8 האם יש לכם רעיונות נוספים להורדת רמת האלימות בבתי-הספר? מה הם?

מתוך: [ראש פתוח לקריאה ביקורתית](#), הספרייה הווירטואלית של מטח